

Teksti Maria Loikkanen. Onnimanni 1/2009

Tarina maasta ja sen väestä

Reeta Aarnio: *Maan kätkemät*

Otava 2008

Viime vuosien aikana on ollut ilo seurata laadukkaan fantasiakirjallisuuden nousua suomalaisessa lasten- ja nuortenkirjallisuudessa. Reeta Aarnion esikoisteos *Maan kätkemät* ilahduttaa myös.

Tarinan päähenkilö on uudelle paikkakunnalle muuttanut Liina, joka huomaa joutuneensa varsin erikoiseen tilanteeseen: jotkut uuden koulun oppilaista käyvät taikatunneilla. Tunneilla opitaan kaikenlaisia asioita, joista ”tavalliset” ihmiset eivät ole tietoisia. Kun lähiseudulla alkaa kadota lapsia, Liina tietää oppimansa perusteella että maahiset ovat asialla. Koska aikuiset eivät tätä usko, päättää Liina ystävineen tehdä asialle jotakin.

Maan kätkemät koostuu aineksista, joista saisi kirjoitettua hyvinkin kompleksisen kertomuksen: ihmisten suhde ”muihin väkiin”, kuten tonttuihin ja maahisiin, on parhaimmillaankin ongelmallinen. Kerronnallisella tasolla ei onneksi sorruta liikaan moralisointiin ja rautalangasta vääntämiseen, mikä toimii kokonaisuuden eduksi. Aarnio kuvaa eri olentojen erilaisuutta luontevasti, jopa hauskasti, vivahteiden kautta, kuitenkin raottaen lukijalle ovea tarinan pinnan alla pyörteileviin tummiin sävyihin: näennäisesti sopuisa kansojen yhteiselo voi rakentua hyvin herkälle pohjalle. Nuorta lukijaa ajatellen Aarnion kepeän humoristinen tyyli toimii esimerkiksi siksi, että tarinan tummat sävyt eivät nouse liian suureen rooliin.

Maan kätkemä on moitittu laimeaksi sekä soimattu liiallisesta ”brittityylistä”, jopa Harry Potterin pastissiksi. Totta on, että sekä tarinan että kerronnan tasoilla on havaittavissa selviä viitteitä Susan Cooperille, Diana Wynne Jonesille tai J.K. Rowlingille tyypillisestä brittityylin fantasiasta, mutta en kokenut tätä lainkaan häiritseväksi. Laimeus- tai pastissimoitteita en ymmärrä lainkaan. Yleisellä tasolla ajatellen pitäisi huomioida, että intertekstuaalisuus ja sitä kautta ilmenevät vaikutteet ovat osa kirjallisuuden kenttää.

Maan kätkemien kieltä ja tarinarakennetta ajatellen nasevan humoristinen kertomus muodostaa toimivan ja mainion kokonaisuuden. Kun ”brittiläissävytteiseen” kerrontaan yhdistetään suomalaisia fantasian aineksia, kokonaisuus uudistaa ja piristää positiivisella tavalla suomalaista fantasiakirjallisuuden genreä.

Maria Loikkanen